

Fra Egofest til Co-Creation

Vi oplever et skift i tidsånden. Efter 30 års intens fokus på det personlige potentiale, vender vi os nu mod det personlige livsformål. Hvor det før primært handlede om vores egen selvudvikling, handler det nu om at gøre en forskel og indgå i helhedens tjeneste. Velkommen til "Den Store Samskabelsens Tid."

Af Emilia van Hauen, sociolog og trendrådgiver

Hvilken verden vil du gerne være en del af? Og hvad vil du gøre for at komme til at opleve den? Disse to spørgsmål vil vi i fremtiden blive mødt med en forventning om at kunne svare på. På et kvalificeret niveau. Og i en sammenhæng, hvor helhedens bedste er det definerende punkt. Siden 80'ernes yuppie-tid, hvor det var personlige udfordringer og målsætninger, der var i højsædet, henover 90'ernes selvrealisering og 00'ernes personlige potentialerytteri, er vi nu så småt ved at lide af identitets-kvalme og søger derfor nye måder at bruge os selv på. Hvor sætningen: "Jeg vil ud og finde mig selv" var definerende for den epoke, vi forlader, vil sætningen: "Jeg vil bare gøre en forskel" tegne den epoke, vi træder ind i nu. Vi ser tegnene overalt. Lange ventelister med folk der gerne vil arbejde frivilligt hos Røde Kors og andre hjælpeorganisationer. Reklamer der rask væk bruger dette som begrundelsen for at sælge sit produkt. Folk der foretager professionsskift midt i en ellers velkørende karriere. Reaktionen er en naturlig og forventet følge af de mange coaching-forløb, terapisesioner, udviklingssamtaler, selvudviklingskurser og andre lignende oplevelser, som en stor del af den arbejdende styrke har gennemgået. Udover at have forløst en enorm mængde af original og kreativ energi i befolkningen, har det også medført en længsel efter at bruge denne nyfundne identitet og dette nyopdagede potentiale i forbindelse med andre mennesker eller i nærkontakt med en organisation. Det handler derfor stadig om selvrealisering, men frem for primært at kigge indad, handler det nu om at kigge udad og sætte sig selv ind i en større sammenhæng, der giver mening for flere og ikke kun for én selv.

Tendensen handler nemlig også om at blive bevidst om, hvilken udvikling vi vil tage ansvar for. Hvor skal menneskeheden bevæge sig hen? Hvilke værdier skal vi leve efter? Hvilke opgaver vil vi løse? Kort og godt skal vi tage et aktivt ansvar for vores egen og klodens evolution – og det forpligter både den enkelte og de mange organisationer.

Det kreative element

Mennesket har gennem hele sin historie altid pendlet mellem selvstændighed og fællesskab, så den horisontale akse i modellen (se boksen) er den historiske forankring. Det, der gør denne model aktuel, er reproduktion-produktionsaksen. I dag har vi et ideal om at være kreative og skabende mennesker, og ordet innovation indgår i stor stil i alt fra virksomheder til børnehavers handleplaner. Tanken om at bidrage med noget originalt og selvstændigt til verden, er en tanke, der dyrkes meget i dag, hvorfor den i høj grad også er med i vores moderne selvforståelse. At kunne skabe noget har altid været finere end at kunne bruge det skabte. Kunstnere, virksomhedsmagnater, mennesker der kunne skabe noget af værdi for

menneskeheden har givet mere social status end dem, der fulgte strømmen og gjorde som alle de andre.

Grundlæggende set har det altid været samfundets elite, der har været de toneangivende og skabende elementer i samfundet. I dag giver vores nye infrastrukturer og vores langt mere åbne sociale strukturer i princippet alle adgang til at være produktive. Som samfund lever vi i dag i udstrakt grad af de gode idéer på grund af en næsten ekstrem omsætnings-hastighed, og det har givet langt flere end tidligere en adgang til at dele sine egne idéer med omverden: læg din film, din bog, dit billede, dit tøj ud på nettet og udbyd det til hvem som helst – og afvent så og se, om det skaber genklang hos andre. Dog er det vigtigt at være klar på, at man skal rumme alle fire evner i modellen for at udvikle sig til at være et helt menneske eller en velfungerende organisation – og derfor er hjertet midt i modellen.

Hvordan ytrer kræfterne sig? Man kan sige, at det originale kommer fra autonomien, men uden fællesskabet bliver det ikke implementeret. Stabiliteten i samfundet kommer fra reproduktionen, men uden visionerne i produktion udvikler vi os ikke som samfund.

De fire livsformer

Eksistensmatrix© består af fire livsformer, som jeg har givet navnene: *Egofest*, *guruisme*, *voksenkultur* og *co-creation* med henvisning til den primære værdi, der dyrkes i hver livsform. De sidste cirka 30 år har vi befundet os meget i *egofest* og *guruisme* med vores fokus på selvrealisering og vores hang til en broget palet af eksperter. *Egofestens* vigtigste værdier er selvstændighed, selvsvar, social status, personlig udvikling, lyst, interesse og behov. *Guruismen*, derimod, har affødt en kultur, der er åben over for egne mangler og fejltagelser, og som ser en værdi i personlig vejledning, der gerne må ske i en fællesskabsramme. *Guruismens* værdier er hengivelse, selvindsigt, ønske om forbedring, perfektionisme, længsel efter essens, afhængighed, underkastelse, kritisk stillingtagen, sandhed, samhørighed og ensretning og diversitet på samme tid. Ensretningen ligger i at kunne hengive sig til én enkelt rådgiver, og især hvis en gruppe bruger en enkelt idé til at navigere efter, mens diversiteten er et udtryk for, at man søger mange forskellige råd og indgange til at løse en problemstilling. Samlet set er den vigtigste værdi nok frelse, for det er, hvad de fleste tvivlende mennesker søger, selvom det ikke er et udtryk, vi bruger i hverdagen. Disse to livsformer kender vi naturligvis indgående, da vi har levet med dem i over en generation. *Voksenkultur* og *co-creation* er til gengæld fremtiden.

Voksenkultur

Voksenkultur indebærer, at man ønsker at tage ansvar for andre end sig selv på en måde, hvor man bruger sin auto-

nomi på at forbedre verden – i en eller anden forstand. Kodeordene for denne livsform er at ville være åben over for nye vilkår og relationer, fleksibel i forhold til egne sandheder og gældende strukturer og at være dynamisk, innovativ, forpligtet, have selvdisciplin og ikke mindst være selvstændig. *Voksenkultur* dyrker også erfaringen og perspektivet som en stødpude til udviklingens inert, og den dyrker egen kreativitet og ens evne til at tænke nye strukturer, der bedre matcher de gældende vilkår og formål. Dermed er *voksenkultur* meget nært knyttet til at turde tage et ledelsesansvar – ikke blot formelt, for det behøver det ikke at være, men at man i sin bevidsthed oplever sig selv som en, der gerne går foran for at skabe en ny (og bedre) verden, og som derfor også føler sig forpligtet til at handle som et forbillede. Således anerkender *voksenkultur* også, at der findes et naturligt hierarki, som er værd at dyrke. Inkluderet i dette ligger også en viden om, at man til tider må gå på kompromis med egne behov, men også at man aldrig skal opgive ens fundamentale værdier og overbevisninger, men derimod må kæmpe for dem. Derfor er vilje til succes eller ligefrem sejr også et karakteristisk træk for *voksenkultur*.

Voksne imødeser en demografisk jackpot, idet denne gruppe øges kraftigt de næste mange år, og samtidig har de en langt mere aktiv livsstil end tidligere tiders voksne. Derfor forventes de også at ville kræve at få tildelt en mere attraktiv status, end vi oplever pt. Nyvoksne kunne man kalde de voksne, der bibeholder ungdommens fleksibilitet, åbenhed, innovationsiver og dynamik, og som kombinerer det med erfaring, personligt magt, langsigtet fornuft, overblik – og (desværre!) en lettere dødsstivhed i lemmerne.

Co-creation

Mennesket har altid samarbejdet, og det har på mange måder været det middel, vi har haft for at overleve og udvikle os selv som art. Samarbejde i en klassisk kontekst er båret af en leder, der har evnerne til at sætte en dagsorden og gennemføre den ved andre menneskers hjælp. De fleste organisationer er båret af denne idé om én leder, der står som den endelige ansvarlige. I fremtiden vil vi imidlertid se en ny måde at organisere os på. Frem for samarbejde vil det nemlig handle om *samskabelse* – eller *co-creation*. Livsformen *co-creation* handler om at samle nogle originale kræfter, der sammen kan *skabe* noget nyt; det være sig nye strukturer, nye produkter eller nye sociale relationer. *Co-creation* er en måde vi mennesker kan være med til at skabe en ny verden på, der inkluderer flest muligt, og som holder de elementer ude, der ikke hylder det skabende og livgivende element. *Co-creation* er dermed det autoritæres og fundamentalistiskes fjende og vil med tiden sætte en ny verdensorden, selvom udsigterne stadig er lange. *Co-creations* værdier handler om helhed, inklusion, kreativitet, dynamik,

åbenhed, naturligt hierarki, autoritet, anti-autoritær (og ja, begge begreber er med, for voksenkultur hylder overlegen viden og frastødes af knæfald for en magt, der kun er form og ikke indhold), evolution, tolerance, respekt, mod, visioner og ikke mindst *vilje* til at skabe i fællesskab. *Co-creation* er dermed social i sit udgangspunkt og innovativ i sit resultat.

Co-creation er fremtidens organisations- og skabelsesplatform, og Danmark har i kraft af 1) sin tradition for selvstændig og kritisk opdragelse, 2) en udbredt demokratisk foreningspraksis, 3) en stor grad af personlig frihed, 4) et tillidsfuldt socialt klima og 5) en velfungerende velfærdsstat alle odds på hånden for at blive en global markedsleder inden for denne disciplin. De mennesker, der skal gå i front herhjemme og ude i verden for at dyrke *co-creation*, vil gøre klogt i at træne deres bevidsthed, så den når et niveau, hvor det integrale perspektiv kan anvendes. Denne bevidsthed arbejder nemlig ud fra helhed og inklusion, og der er ingen tvivl om, at det er ud fra dette punkt, at vi bedst ruster os til at løse de problemer, verden står over for, og til at skabe den virkelighed, som tjener flest mulige mennesker godt – og som fører menneskeheden videre i vores evolution.

Vil du skabe evolution?

For første gang i menneskets historie har vi reelle muligheder for at mødes på tværs af køn, fag, nationalitet, religion, social klasse og race og i meget mere forskellige fora. Vi kan mødes på alle planer fra det nationale til det private, så vi på demokratisk vis kan udveksle livshistorier, værdier, formål, kompetencer og original skaberkraft – og ikke mindst kan vi mødes om at løfte de opgaver, som verden står over for, og som kun kan løses på globalt plan.

Det er vigtigt at bemærke, at vi alle har alle fire livsformer i os – og heldigvis for det! Uden *egofest* ville vi ikke have et stort personligt drive til at skabe noget enestående og originalt. Uden *guruisme* ville vi ikke kunne lære af andre og indgå i fællesskaber. Uden *voksenkultur* ville vi ikke ønske at tage ansvar for andre end os selv, og det vi kunne bidrage med. Og uden *co-creation* ville vi ikke kunne flytte hele menneskeheden videre og frigøre en masse samlet kreativitet.

Fremtiden byder på nye sociale strukturer, der kan forløse og samle en masse kreativ energi, og vores ansvar som individer og organisationer er at forholde os til dette spørgsmål: Vil du forløse potentiale – eller vil du skabe evolution?

Bogen *Farvel egofest. Og goddag til formål og fællesskaber* af Emilia van Hauen udkom den 31. marts på Akademisk Forlag.

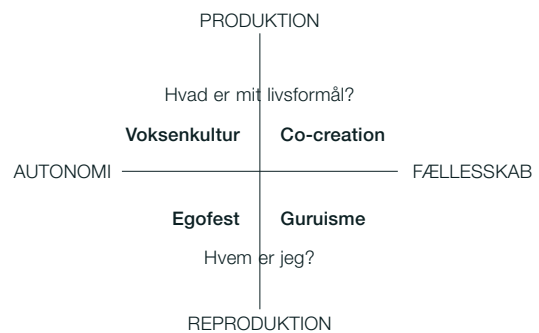
EMILIA VAN HAUE er sociolog, HD(A), trendrådgiver, foredragsholder og forfatter til flere bøger. Læs mere på www.emilivanhauen.dk

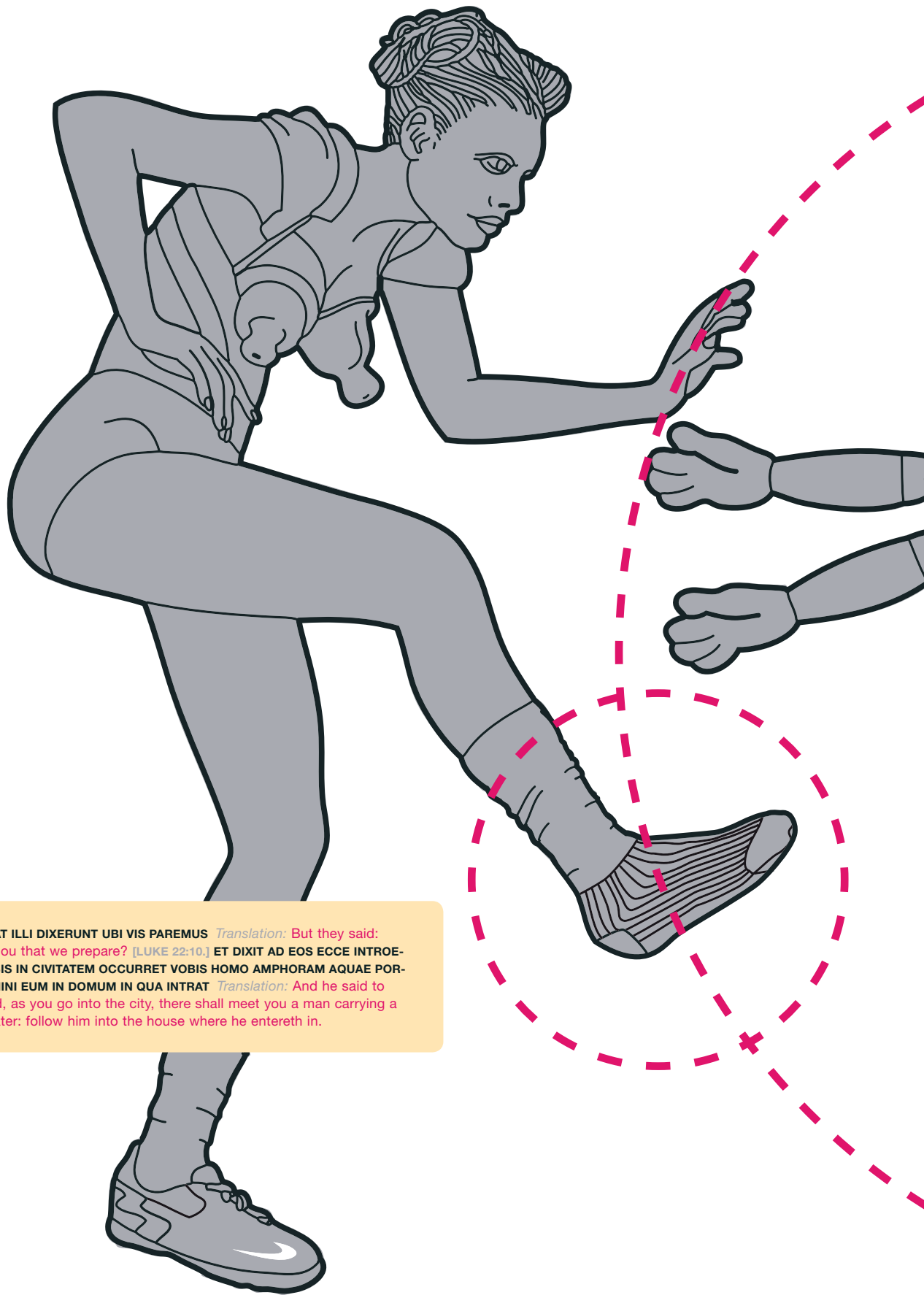
EKSISTENSMATRIX©

For at give et overblik over de vilkår og værdier vi kommer fra, og de vilkår og værdier vi kommer til at dyrke i fremtiden, har jeg udviklet modellen Eksistensmatrix©. Den består af to akser: Den ene akse er udspændt mellem autonomi og fællesskab, og den anden mellem reproduktion og produktion. Til sammen er de elementerne af en menneskelig eksistens, og Eksistensmatrix© er dermed et møde mellem det sociale og det skabende. Modellen er bygget som et koordinatsystem, hvor X-aksen er udspændt mellem vores behov for at være *autonome* på den ene side og vores behov for at være en del af et *fællesskab* på den anden side. Man kan kalde X-aksen for den *sociale akse*, fordi den taler om vores tilhørsforhold og vores selvværd. Autonomi er vores evne til at tænke og handle selvstændigt og søge en sund grad af uafhængighed. Sagt med andre ord handler autonomien om det originale bidrag til menneskeheden, mens fællesskabet handler om at kunne implementere dette originale bidrag i en større sammenhæng. Fællesskabet udfordrer dermed vores selvstændighed og minder os om, at hvis vi gerne vil have et socialt liv, bliver vi også nødt til at gå på kompromis med egne behov og ønsker engang imellem.

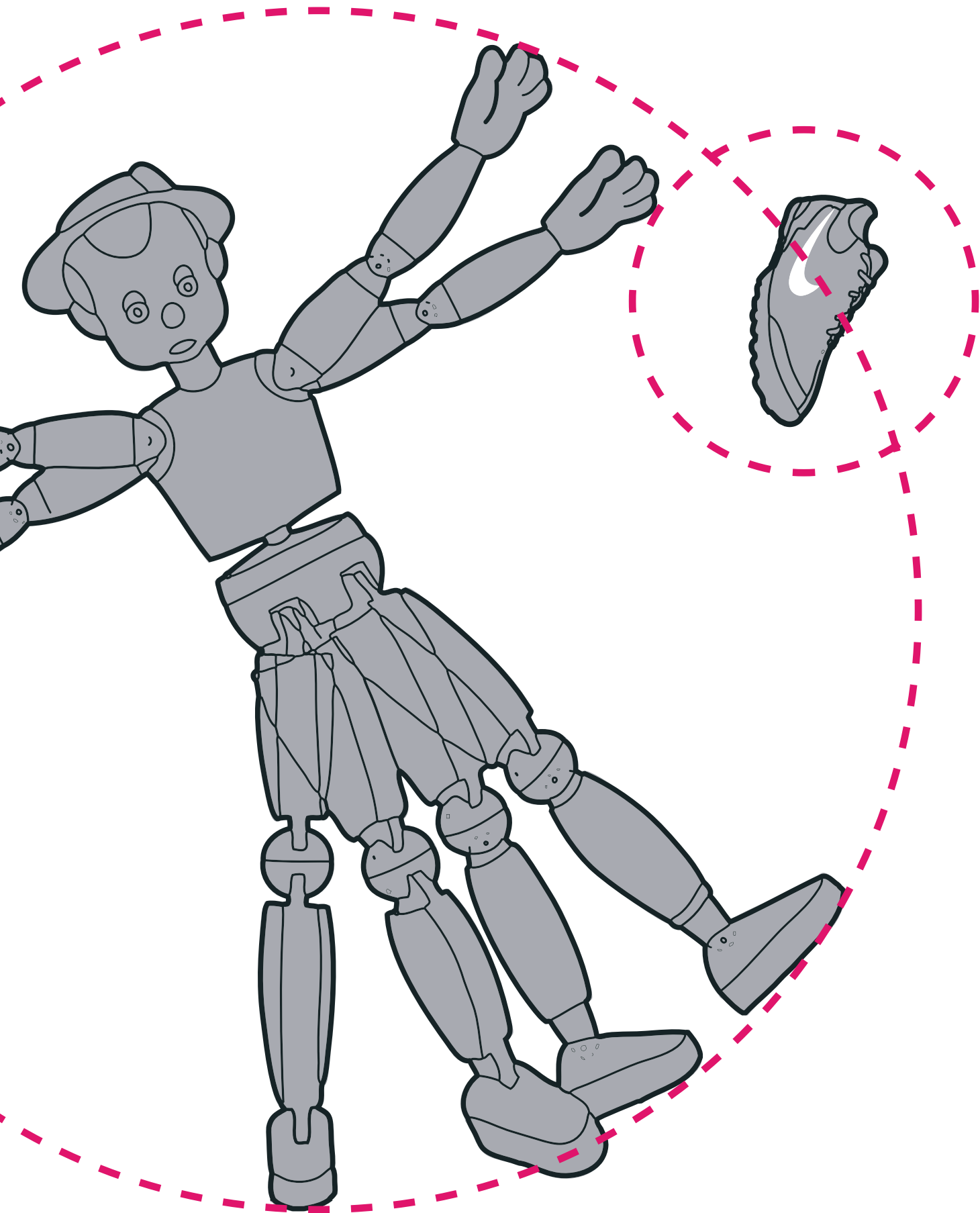
Y-aksen handler om det, vi bruger os selv til. Her er vi udspændt mellem at ville *reproducere* det eksisterende og skabe eller *producere* noget nyt. Når vi er de gode samfundsborgere, der betaler skat, går på arbejde og stifter familie, reproducerer vi den virkelighed, vi er født ind i, og vi er på den måde med til at skabe stabilitet i samfundet. Når vi finder på nye udgaver af noget eksisterende, eller når vi opfinder noget helt nyt, er vi producerende og sætter dermed en ny standard for, hvad menneskeheden kan opnå. Der ligger vision, skaberkraft og et indbygget ansvar for projektets bæredygtighed i denne værdi om produktion. Y-aksen kan man kalde *aksen for drivkraft*.

EKSISTENSENS AKSER

[LUKE 22:9.] AT ILLI DIXERUNT UBI VIS PAREMUS *Translation:* But they said: Where wilt thou that we prepare? [LUKE 22:10.] ET DIXIT AD EOS ECCE INTROE-
UNTIBUS VOBIS IN CIVITATEM OCCURRET VOBIS HOMO AMPHORAM AQUAE POR-
TANS SEQUIMINI EUM IN DOMUM IN QUA INTRAT *Translation:* And he said to
them: Behold, as you go into the city, there shall meet you a man carrying a
pitcher of water: follow him into the house where he entereth in.

BRANDING OG FORBRYDELSE 4:

Det ydrestyrede jeg

Essay af Morten Grønborg